

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Теорія та методика виховної роботи</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійної програма: Охорона праці</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: 3-й Семестр: 6-й Кількість кредитів: 5</p>
	<p>Викладачі: Соснова Мирослава Андріївна, кандидат педагогічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії</p> <p>Електронна пошта: masosnova@gmail.com Сторінка дисципліни на сайті викладача: https://cutt.ly/5FqXrPe</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії педагогічних та соціально-гуманітарних дисциплін _____ (_____) (ПІБ) (підпис)

Голова робочої групи (гарант освітньої програми) _____ (_____) (підпис) (ПІБ)

“ _____ ” _____ 20__ року

Опис дисципліни

Мета полягає у наданні студентам теоретичних основ та навичок організації та управління процесом виховання здобувачів освіти; усвідомлення та практичне використання законів, закономірностей, принципів, технологій, інноваційних методів та прийомів у здійсненні педагогічного керівництва вихованням здобувачів освіти сучасних освітніх закладів, формування у студентів вмінь самостійного творчого і дієвого вирішення виховних завдань.

Завдання курсу:

- поглиблення, розширення, закріплення знань, умінь та навичок студентів з теорії і методики виховання на основі комплексного підходу до організації та проведення виховного процесу у сучасному закладі освіти;

- формування у студентів стійкого інтересу до творчої педагогічної діяльності,

- використання передового педагогічного досвіду;

- опанування методикою та технологією організації виховного процесу;

- засвоєння способів, прийомів, технологій інноваційної виховної діяльності;

- оволодіння уміннями: визначати конкретні завдання виховного впливу на здобувачів освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закони, закономірності, принципи сучасної теорії виховання, методи та форми організації виховної діяльності.

Пререквізити: «Педагогіка», «Дидактичні основи професійної освіти».

Постреквізити: «Педагогічна майстерність», «Психологія», «Основи інженерно-педагогічної творчості».

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний (лекція традиційна, проблемна); інтерактивний (мозковий штурм, дискусія); частково-пошуковий (бесіда); дослідницький (робота з науковими джерелами).

Форми та методи оцінювання: екзамен, усне та письмове опитування, групові дискусії та обговорення, самостійна дослідницька робота, активність та уміння формулювати висновки.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Е	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>К 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К 08. Здатність працювати в команді.</p> <p>К 11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>К 16. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.</p> <p>К 24. Здатність управляти комплексними діями /проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.</p> <p>К 25. Здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 02. Володіти інформацією чинних нормативно-правових документів, законодавства, галузевих стандартів професійної діяльності в установах, на виробництвах, організаціях галузі/сфери (відповідно до спеціалізації).</p> <p>ПР 04. Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.</p> <p>ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.</p> <p>ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.</p> <p>ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.</p> <p>ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.</p> <p>ПР 15. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.</p> <p>ПР 22. Застосовувати програмне забезпечення для e-learning і дистанційного навчання і здійснювати їх навчально-методичний супровід.</p>

У результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- специфіку предмета, завдання та методи виховання;
- рушійні сили і закономірності розвитку особистості;
- вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості;
- сутність основних напрямів всебічного розвитку особистості;
- методи стимулювання здобувачів освіти до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням;
- особливості ефективного застосування спеціальних методів виховання.

вміти:

- приймати рішення, передбачувати результат, поєднувати завдання виховання і корекції розвитку особистості учня з урахуванням психічних можливостей;

- застосовувати методи і засоби виховної роботи для досягнення учнями найкращих успіхів в умовах диференціації;

- вибирати найраціональніші види виховної роботи для всіх і кожного;

- самоаналізувати педагогічні дії;

- поєднувати цілі здобувачів освіти і цілі виховання, враховувати взаємовідносини, особисті симпатії й антипатії під час педагогічного процесу;

- створювати атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;

- дотримуватись у своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм;

- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;

- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів.

Організація навчання

Теоретичні заняття (лекції): 50 годин

Практичні заняття (семінарські): 20 годин

Самостійна робота: 80 годин

Курсова робота.

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
Модуль I. Теоретичні основи виховного процесу у вищій школі			
1	Тема 1 Основи організації виховної роботи в сучасній вищій школі	Основні категорії та поняття. Сутність та зміст виховної роботи куратора. Форми виховної роботи та їх класифікація	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
2	Тема 2 Методика організації морального та громадянського виховання здобувачів освіти	Сутність, завдання та зміст громадянського виховання. Основні напрями реалізації громадянського виховання в практичній діяльності закладів освіти. Законодавчо-нормативне забезпечення та принципи громадянського виховання.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3 Методика виховної роботи педколективу з використанням національних традицій у сучасній вищій школі	Народні традиції та звичаї як підґрунтя духовної культури особистості. Сутність і особливості концепції національного виховання. Основні шляхи та засоби реалізації національної системи виховання. Методика організації та проведення виховних заходів з використанням національних традицій, звичаїв та обрядів.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
4	Тема 4 Фактори результативності виховного процесу.	Процес виховання, його структура. Управління процесом виховання. Результати процесу виховання. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
Модуль II. Технології організації виховного процесу			
5	Тема 5 Методика формування політехнічної культури особистості	Етапи роботи сучасної вищої школи з виховання екологічної культури. Профорієнтація, форми, методи, види профорієнтації на сучасному етапі розвитку суспільства. Методика та етапи роботи з профорієнтації зі здобувачами освіти різних вікових груп. Методика роботи педколективу з виховання	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання

		економічної культури здобувача освіти в умовах ринку праці.	
6	Тема 6 Методика формування емоційно-оцінних рис здобувачів освіти	Методика організації естетичного виховання здобувачів освіти (Н.В. Долгая) Методика формування емоційної культури здобувачів освіти. Методика організації естетичного виховання здобувачів освіти (Н.В. Долгая). Методика формування емоційної культури здобувачів освіти (Н.В. Долгая)	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
7	Тема 7 Методика організації та проведення спільної роботи сім'ї та закладу освіти у вихованні здобувачів освіти	Взаємодія закладу освіти і сім'ї у вихованні та розвитку здобувачів освіти. Методика організації взаємодії закладу освіти та сім'ї. Методика підготовки майбутнього сім'янина	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
8	Тема 8 Методика колективних творчих справ.	Поняття колективної творчої справи. Методика організації колективної творчої діяльності. Види колективних творчих справ.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, ситуаційні, проблемні завдання
			Залік

Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Волкова Н.П. Педагогіка : посіб. Київ : «Академія», 2001. 576 с.
2. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харків : «ОВС», 2002. 400 с.
3. Мельничук С.Г. Педагогіка (Теорія виховання) : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 288 с.
4. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 415с.
5. Пехота О.М. Індивідуальність учителя : теорія і практика : навч. посіб. Миколаїв : Іліон, 2009. 272с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2003. 528 с.
7. Ярощук Л.Г. Методика виховної роботи : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 320 с.

Допоміжні

1. Бех І.Д. Виховання особистості. Кн.1: Особистісно-орієнтований підхід : теоретико-технологічні засади. Київ : Либідь, 2003. С. 3 – 6.
2. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб

доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>

Навчально-методичне забезпечення

1. Соснова М.А., Гляненко К.А. Теорія і методика виховної роботи : навч. посіб. / Уклад. М.А. Соснова, К.А. Гляненко. Кривий Ріг : ПП «ПОЛІУМ», 2021. 114 с.

Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається з дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого

навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти

(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення занять у вигляді опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

1. Виконання завдань на семінарських заняттях - 5 балів;
2. Самостійна робота (за тему) - 3 бал;
3. Участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси - 6 балів
4. Комплексна контрольна робота (підсумковий тест) - 5 балів
5. Екзамен - 20 балів

Кількість балів

	Кількість	Сума балів
Модуль 1		
1. Виконання завдань на семінарських заняттях	4	20
2. Самостійна робота (за тему)	4	12
Разом		32
Модуль 2		
1. Виконання завдань на семінарських заняттях	5	25
2. Самостійна робота (за тему)	4	12
Разом		37
участь у конференціях, вебінарах, підготовці публікацій, робіт на конкурси	1	6
Комплексна контрольна робота	1	5
Екзамен	1	20
Усього		100

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Критерії оцінювання	Бали
1. Визначення мети і завдань роботи	
Мета і завдання визначені чітко, коректно, їх реалізація відображена в змісті роботи	10-15
Мета і завдання визначені не чітко, в змісті не прослідковується їх належне досягнення	5-9
Мета і завдання в роботі не визначені, або сформульовані незовсім правильно, не реалізовані під час роботи	0-4
2. Структура роботи	
Структура курсової роботи є логічною, обґрунтованою, повністю розкриває тему	5
Структура у загальному відповідає вимогам, однак виходить за межі предмета дослідження або не охоплює всіх основних питань, або не відповідає вимогам (відсутні вступ, висновки тощо)	0-4
3. Зміст роботи, рівень аналізу джерел інформації	
У роботі використано досягнення педагогічної теорії та практики, розглядаються різні підходи, теорії, концепції тощо, наводиться їх аналіз, зазначаються посиланням на джерела	20-25
У роботі використано наукові джерела, однак обмежено, без їх належного порівняльного аналізу	15-19
У роботі використано наукові джерела, але не використано основних загальновідомих праць	0-14
4. Ступінь розкриття теми	
У роботі висвітлено всі питання теми дослідження; при цьому розглядаються проблемні питання, проводиться аналіз та формулюються пропозиції щодо подолання проблем	9-10
У роботі належно висвітлено тільки основні питання й не піднімаються конкретні спеціальні проблеми щодо теми дослідження, або предмет дослідження істотно звужено, або за змістом робота виходить за межі предмета дослідження, або аналіз проблемних питань має дещо поверхневий характер	5-8
У роботі не розкрито основних питань щодо теми дослідження, або вона ґрунтується на ненаукових положеннях, або за змістом робота не відповідає структурі (плану) чи самій темі	0-4
5. Рівень отриманих результатів, обґрунтованість, чіткість висновків і пропозицій	
Результати дослідження і пропозиції чітко сформульовані, належно обґрунтовані, мають науковий характер, практичне значення	9-10

Робота містить конкретні висновки щодо результатів дослідження, однак вони не завжди належно аргументовані, нечітко викладені тощо	5-8
У роботі відсутні висновки як результати дослідження, або вони є неконкретними, чи не ґрунтуються на положеннях роботи	0-4
6. Якість оформлення роботи	
Оформлення курсової роботи повністю відповідає встановленим вимогам, текст роботи належно вичитано, викладено грамотно і стилістично правильно	6-10
Оформлення курсової роботи дозволяє прийняти її до захисту, проте мають місце граматичні чи стилістичні помилки, або некоректно оформлені посилання на джерела інформації	0-5
7. Співпраця з науковим керівником при підготовці роботи	
На всіх етапах виконання курсової роботи студент виконував завдання та погоджував їх з науковим керівником, робота вчасно подана у завершеному, готовому до захисту вигляді	10
Робота завершена і подана у визначені терміни, однак в процесі її виконання студент не погоджував свої дії з науковим керівником	5
Курсова робота підготовлена без погодження з науковим керівником або подана на кафедру з порушеннями встановленого терміну	0
8. Рівень знань виявлений студентом під час захисту курсової роботи	
Студент в процесі усного захисту дає правильні відповіді на всі запитання, виявляє високий рівень знань щодо теми курсової роботи та положень відповідної навчальної дисципліни, добре орієнтується у змісті своєї роботи, упевнено викладає її основні положення, висновки, правильно аргументує власну позицію	18-20
Студент під час захисту виявляє належний рівень знань щодо теми курсової роботи, дає правильні відповіді на поставлені запитання; добре знає основні положення своєї курсової роботи, проте не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює	14-17
Студент під час захисту виявив належний рівень знань щодо теми курсової роботи та її змісту, однак відповіді на поставлені запитання дає не завжди правильно, допускає неточності у визначеннях понять, не завжди належно обґрунтовує думку	9-13
Під час усного захисту курсової роботи студент допускає істотні помилки у відповідях, не орієнтується у змісті роботи	5-8
Під час усного захисту студент неспроможний	0-4

аргументувати положення роботи, погано знає її зміст, дає неправильні відповіді або не в змозі відповісти на поставлені запитання	
---	--

Орієнтована тематика курсових робіт

1. Стан теорії і практики виховання в Україні здобувачів освіти ПТНЗ.
2. Нове педагогічне мислення під час виховного процесу здобувачів освіти ПТНЗ.
3. Особливості виховання здобувачів освіти у ПТНЗ.
4. Організація виховного процесу під час гурткової діяльності студентів ПТНЗ.
5. Інноваційні технології виховання при підготовці кваліфікованих робітників в системі професійно-технічної освіти.
6. Особистісно зорієнтоване виховання здобувачів освіти.
7. Упровадження виховного процесу в умовах діджиталізації
8. Виховний процес в умовах змішаного навчання
9. Застосування гейміфікації у виховному процесі підготовки здобувачів освіти ПТНЗ
10. Воркшоп як форма професійного навчання у виховній роботі.
11. Розвиток творчих здібностей студентів у ПТНЗ.
12. Педагогічна система К.Д. Ушинського.
13. Розвиток креативного мислення під час виховного процесу.
14. Ігрові технології у виховній роботі куратора групи.
15. Філософські ідеї виховання за Г. Сковородою.
16. Педагогічна і літературна спадщина А.С. Макаренка.
17. Розумове виховання: цілі, завдання, сутнісні характеристики процесу розумового виховання (за В.О. Сухомлинським)
18. Ідеї В.О. Сухомлинського та їх здійснення у вихованні здобувачів освіти ПТНЗ.
19. Традиції і тенденції розвитку виховної роботи в США.
20. Застосування досвіду методики виховної роботи у зарубіжних закладах освіти.
22. Виховний аспект години спілкування у закладах ПТНЗ.
23. Педагогічні пошуки виховної роботи вчителів-новаторів.
25. Нетрадиційні форми методичної роботи з кураторами.
26. Роль куратора навчальної групи у вихованні покоління Z.
27. Основні напрями виховання здобувачів освіти покоління Z.
28. Залучення обдарованої молоді до виховного процесу.
29. Інклюзія у виховному процесі.
30. Залучення здобувачів освіти до позааудиторної роботи в умовах дистанційного навчання.
31. Самовиховання: суть, умови, етапи, прийоми.
32. Перевиховання: суть, функції, етапи, принципи.
33. Превентивне виховання: суть, форми, методи.

34. Шляхи підвищення ефективності процесу виховання студентів ПТНЗ.
35. Виховання молоді у студентському колективі.
36. Види й методи роботи ПТНЗ з батьками здобувачів освіти.
37. Виховний процес і студентське батьківство.
38. Система роботи з передовим педагогічним досвідом виховної роботи.
39. Виховання, школа і педагогічна думка Київської Русі.
40. Історичні погляди на виховний процес.
41. Застосування традиційних та нетрадиційних форм виховної роботи в освітньому процесі.
42. Основні напрямки реалізації громадянського виховання в практичній діяльності закладів освіти.
43. Народні традиції та звичаї як підґрунтя духовної культури особистості під час підготовки студентів ПТНЗ.
44. Методика організації та проведення виховних заходів з використанням національних традицій, звичаїв та обрядів.
45. Етапи роботи сучасної вищої школи з виховання екологічної культури.
46. Гендерне виховання як складова здорового способу життя.
47. Реалізація ідей Спартанського виховання у сучасній системі освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ECTS			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ECTS	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно
82-89	B			добре

		ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		задовільно
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо	не зараховано з можливіст ю	незадовільно

		орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	повторного складання	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	